

Posudek bakalářské práce

Schopnost dětí v mateřské škole řešit různé typy uspořádání

Kateřina Foldová
Učitelství pro MŠ

Pochopení různých typů uspořádání a dovednost uspořádat objekty či události podle daných pravidel je důležitým prvkem rozvoje logického myšlení dětí a vytváření předmatematických představ. Bez nich se mohou děti později potýkat s problémy v práci s čísly a může docházet i k problémům v oblasti prostorové představivosti. Téma práce je proto dobře zvolené a stále aktuální. Autorka při jeho zpracování využívala jak teoretické znalosti získané během studia či studiem odborné literatury, tak vlastní zkušenosti z práce učitelky v mateřské škole.

Bakalářská práce je vyváženě rozdělena na tři části – teoretickou, metodologickou a experimentální. V teoretické části autorka nejprve zmiňuje význam činností na uspořádání prvků dané množiny pro předškolní věk a vymezuje typy uspořádání podle druhu vztahů mezi objekty (podle velikosti, podle hmotnosti, podle umístění apod.) Zdůrazňuje nejen uspořádání jako výsledek, ale vzhledem k zaměření práce především jako proces. Navazuje kapitola o požadavcích na slovní zásobu dítěte, které uspořádání provádí. Zařazeno je do ní několik převzatých námětů na činnosti vedoucí k rozvoji potřebné slovní zásoby. V kapitole Typy uspořádání je uvedeno ostré a neostré lineární uspořádání a přirozené uspořádání. V této části mohly být vlastnosti jednotlivých uspořádání vysvětleny přesněji. Autorka nemusela uvádět matematické definice, ale očekávala bych přesnější rozčlenění a slovní popis vlastností, nejen zmínku o některých z nich v rámci textu. Poslední kapitola teoretické části obsahuje vymezení uspořádání časového, prostorového, časoprostorového, kvantitativního a ostatního z pohledu provádění činností předškolními dětmi, je tedy vhodným úvodem do dalších částí práce. Příslušnou teorii doplňuje autorka i zde převzatými náměty činností.

Teoretická část má z hlediska celkového členění logickou strukturu, ale ne vždy se autorka dobře vyrovnala se zpracováním informací získaných studiem literatury. Text působí v některých částech útržkovitě, není homogenní, jednotlivé věty nebo celky nemají potřebnou návaznost.

Mnohem lépe z tohoto hlediska vyznívají další části práce, ve kterých autorka popisuje vlastní náměty a činnost dětí. V metodologické části je uveden cíl experimentu – zjistit, do jaké míry zvládnou děti správně vyřešit úkoly na uspořádání různých typů. Autorka připravila 7 úkolů, které s dětmi řešila individuálně v době odpoledního odpočinku. Jednotlivé úkoly jsou podrobně popsány a text je vhodně doplněn obrázky zadání i správného řešení. Podklady a pomůcky pro činnost dětí vyrobila autorka a zařadila je i do přílohy práce. Předem byla stanovena kritéria hodnocení úspěšnosti dětí při řešení každého úkolu.

Vlastní experiment proběhl v mateřské škole, ve které autorka pracuje. Výzkumný soubor je tvořen 10 dětmi ve věku 5 – 7 let. U každého dítěte je uvedena stručná charakteristika. Při zadání úkolu autorka vhodně děti motivuje, snaží se vždy o úspěšné dokončení a pozitivní vyznění činnosti, i když dítě samo úkol nezvládne. Tato část práce svědčí o citlivém vztahu k dětem a předpokladech autorky pro pedagogickou práci. Vyhodnocení experimentu je provedeno slovním popisem přístupu dětí k plnění úkolů a průběhu činnosti. Současně autorka ke každému úkolu shrnula výsledky do tabulky a znázornila úspěšnost dětí graficky. Následně je provedeno srovnání úspěšnosti řešení jednotlivých úkolů. Závěr práce je velmi stručný,

autorka mohla více využít závěry experimentu k doporučení pro práci s daným souborem dětí, ale i pro děti předškolního věku obecně.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. Dále uvádím několik komentářů a otázky, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

s. 4 – Při uspořádání provázků říkáme největší nebo nejdelší (nejmenší nebo nejkratší)?

Autorka uvádí „v případě s pastelkami zmínit ...“. Který případ se tím míní? Taková činnost není v předchozím textu uvedena.

s. 13 – Co je míněno citací „Jedná se o vztahy více než, méně než pro počet objektů nebo množství objektů a vztahy větší než menší než samotná čísla.“ Nejde o chybu v přepisu?

s. 14 – Co je míněno větou: „Do kategorie ostatních uspořádání patří z pohledu dospělého člověka veličiny či vlastnosti doplňující číselnou hodnotu jednotky.“?

s. 15 – Co je míněno větou: „Analýza dokončených úloh bude zhodnocena dle zadaných požadavků.“?

s. 26 – Ve výzkumném vzorku je poměrně velký počet dětí s odkladem školní docházky. Projevilo se to ve výsledcích? Pokud ano, jak?

Činnost byla prováděna v době odpoledního klidu s dětmi, které již po obědě ve školce nespí. Mohla tato doba ovlivnit výkon dětí?

s. 30 – Úkol 6 je ve scénáři popsán jinak, než je uvedeno na s. 22.

Práce má pěknou grafickou úroveň, text je doplněn obrázky, grafy a tabulkami, jejichž seznam je řádně uveden.

Autorka se bohužel nevyvarovala řady jazykových a stylistických nedostatků, které snižují čtivost textu nebo i jeho srozumitelnost (např. s. 3 – máme provázky, každé(ho) z nich se dotkneme..., od největšího po nejmenší(ho), s. 4 – přiřazením(m) čísel k objektům a tím určením jejich pořadí; V situaci s provázky, které by děti uspořádaly od nejkratší(ho) ..., s. 5 – dva medvídci a dva pejsci jsou označovány(i), s. 6 – Jazykově jsou až na výjimky vztahy spojených s druhým stupněm...(?), s. 7 – superlativ, který odvodíme že za daného vztahu, s. 8 – Pozor, uspořádání, a tedy ani určování prvního objektu s použitím superlativů neuvažujeme u subjektivně hodnotitelných situací. (?), s. 10 - Opakováním činností ... přispějeme jako rodiče i učitelé dětem pochopit ...(?), s. 12 - ve spojitosti s pohybovým cvičením, čtením pohádky a činností vázající(m) se k ní ..., s. 13 - odhadnou počet karet, které(-ý) ... můžeme navýšit, kartičky s puntíky od jedné do pěti (od jednoho do pěti), s. 27 opakovaně – Byl ji(jí) navržen odklad ..., s. 28 - ... kdybys ji(jí) poradil, s. 37 – řadu kartiček se sněhuláky, které (kteří) se na každé kartičce vyskytovali ...).

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponentka

V Plzni dne 24. května 2022